

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEK

Inzerati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
na enkrat po 15 v
na dvakrat 13 v
na trikrat 10 v
na več kot trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inzerate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Obrambeno delo.

(Referat cand. iur. A. Ogrizeka na zborovanju slovenskega katoliško - narodnega dijaštva v Ljubljani, 31. avgusta 1909.)

Vsaka akcija rodi protiakcijo. Ta fizični pojav opažamo tudi v narodnem življenju. Čim močnejši valovi tujega nasilja se zaletavajo v ladjo našega naroda, tem močnejše sile se vzbuja v narodnem organizmu, da se zoperstavijo neumorno se ponavljajočim napadom. Ideja narodnoobrambena je naša simpatij in posnemanja že celo med nižjimi sloji! Kdo se bode torej čudil, da je tudi katoliško narodno dijaštvo sprejelo to idejo za svojo in jo skuša potom organiziranega dela v »Slovenski dijaški zvezi«? realizirati? Saj je vendar dijaštvo cvet in sad svojega naroda in je kot tako tudi že iz hvaležnosti dolžno žrtvovati svoje moči narodni obrambi. Zamislimo se torej v vprašanje obrambnega dela, preiščimo, na čem naš narod boleha, zasledimo recept bolnemu telesu! In kakor temelji vsa zdravniška veda večinoma na empiriji, tako bo tudi naš načrt pokazal v bodočnosti marsikaj pomanjkljivega, kar bo morala zopet zdravniška praksa spopolniti. Najprvo torej kratek pregled germanizacije!

Šolstvo.

Cesar se Janezek ni učil, tega tudi Janez ne zna. Te besede se žalibog z grozovito doslednostjo izpolnjujejo na naši slovenski mladini. Kdor se v mladosti ni učil spoštovati svoj jezik in ljubiti svoj narod, ta ga tudi v starosti ne bo znal ceniti. Zato so se vrgli naši narodni nasprotniki z vso silo na našo mlado, za vse dobro in slabo vsprejemljivo deco. Če je le nekaj klopj polnih, takoj osrečijo propagatorji narodnega izdajstva naše ljudstvo s popolnoma nemško šolo, kjer ne sme slovenski otrok pod kaznijo ziniti slovenske besede. Koder ne gre gladko, začne »Schulverein« spletakariti, češ, naj se vsaj v zadnjem razredu poučuje izključno v nemškem učnem jeziku. Lahkoverni, narodno nezavedni in navadno do vrata zadolženi kmetje se seveda le preradi vselej tem zvinitim lisicam na rep, samo da jim ni potreba poseči samim v žep, kadar se zida nova ali pa popravlja stara šola. Kajpada ta status quo ne ostane, ampak nemški agitatorji so na delu, dokler ne obliči zadnji slovenski razred v nemškem blatu. Ves ta proces gotovo z največjo pazljivostjo zasleduje naš deželni šolski

svet. In kdor pozna naš štajerski deželni šolski svet, mu bo tudi jasno, kake cvetke štajerskega učiteljstva razvijajo na teh šolah svoje delovanje pod pokroviteljstvom deželnega šolskega sveta. In sin in hčerka slovenske matere se prelevi pod vplivom tega procesa v poturico in si narska sovraštvo do vsega, kar je Slovencu drago. Da! Nemški, oziroma nemškutarski učitelji vcepijo svojim nežnim gojenčkom celo zavest hvaležnosti do nemškega kulturvolka z lepimi božičnicami in podobnimi darovi z opombo, da jim darujejo vse to Nemci iz ljubezni do otrok. Tako preslepijo s takimi darovi še celo one starše, ki so se še sicer obotavljali pošiljati svoje otroke v nemško šolo. Tu bo še treba pač slovenskih Laokoonov, ki bodo povzdignili uspešno svoj svareči glas vsem zapejanim bratom:

Quidquid id est, timeo Germanos
Et dona ferentes.

Koder so že Nemci pokupili slovenska posestva, in niso naselili pravih Nemcev, tje kaj naselijo slovenske viničarje in prisilijo njihovo deco v nemško šolo, sicer jih spodé iz službe.

Le malo bolja je vzgoja onih otrok, ki obiskujejo takozvane utrakvistične šole. Kajti malodane po vseh šolah obmejnih krajev z malimi izjemami so nastavljeni kot učitelji zagrizeni nemškutariji, ki vzgajajo slovenske otroke sicer še v slovenskem jeziku, a tendenciozno v nemškem duhu. Taki otroci še sicer govorijo slovenski občevalni jezik in se fakično še ne obnašajo kot Nemci, pomenjajo pa kot najhujši Štajercijanci grobokope slovenske šole, kakor hitro pridejo do veljavne v občini. Žalibog, ne vladajo take razmere le v obmejnih šolah, ampak celo v občinah, ki so bližje hrvaške in kranjske, nego nemške meje, osebno v bližini nemškutarskih trgov. In kar se ne dá doseči z besedo in z darili, dosežejo še z nemškimi knjižnicami, katere ustanavlja »Südmärk« v vsaki šoli, kjer je količnik ugodno polje za germanizacijo. Končni uspeh teh šol pa je večinoma: analfabetstvo, podivjanost in narodna brezbriznost otrok, ki ne bodo nikdar imeli smisla in ljubezni do rodnega jezika.

Naseljevanje.

Medtem, ko je »Schulverein« na celi črti na delu, si izbira »Südmärk« le po nekaj občin za plen. Samo v Št. Ilju, kjer se bje najljutejši narodni boj, je pokupila »Südmärk« tekem zadnjih let čez 600 orolov zemlje. Dolg, pomanjkanje delavcev, največ pa pomanjkanje narodne zavesti in blesteče zlato žene slovenskega kmeta, da proda svoje posestvo, svojo rodno zemljo tujcu in odide v tujino, ne zaveda-

joč se svojega narodnega izdajalstva. To so večinoma ona narodno mrtva trupla, katere izkopajo nemške hijene iz narodnega grobišča, da nasitijo svojo neutešljivo lakoto. Z ozirom na primeroma horrendne svote — za oral 2000 do 2400 K katere ponuja »Südmärk« za slovenska posestva, se moramo v resnici čuditi nepremagljivi ljubezni onih ljubiteljev rodne zemlje, katerih oči ne oslepe ob pogledu na kupe blestečega zlata. Posestvo pa, ki je prešlo v »Südmärkine« roke je za nas izgubljeno za vselej. Kajti na tem posestvu naseljuje »Südmärk« izključno samo protestante iz Nemčije. Do 1. avg. tega leta se je o Št. Ilju že do 170 protestantov naselilo. Da dobe Nemci več glasov v občini, porazdeli »Südmärk« nekatera posestva na mnogo malih delov, katerih lastniki so najzagrizenejši nemški advokati, poslanci, da, celo avstrijski ministri in druge korifeje nemško - nacionalne klike. Nad 1.400.000 kron so že Nemci izdali do danes samo za Št. Ilj, kateri denar dobivajo po večini iz Nemčije. Nek dr. Albani je baje sam nabral okolu 500.000 mark za Št. Ilj. Ob meji imajo Nemci stalno in zelo dobro plačane agitatorje, ki vohunijo za slovenski posestvi in prežijo na slovenske duše. Razven tega je ponekod precej slovenskih efijaltov, ki kot mešetarji in prekupci kupujejo slovenska posestva in jih za drag denar prodajajo »Südmärku«.

Za svoje mameluke skrbi »Südmärk« prav po očetovski ne le s tem, da jim daje precejšnje podpore, ali pa vsaj posojila na 1% do 2%, ampak ona jih skuša na vseh koncih in krajih gospodarsko povzdigniti in osamosvojiti. V Št. Ilju n. pr. je »Südmärk« ustanovila za Nemce in nemškutarje lastno vinarsko zadrugo, potom katere svoje pridelke mnogo lažje in dražje vnovčijo nego našinci. Za pridelke pa, katere ne prodajajo po zadrugah, poskrbi »Südmärk« zanesljivo za kupce. In ravno to dejstvo, da se Nemcem, oziroma reneгатom gospodarsko mnogo bolje godi, pomenja za nas občutljivo škodo kot izdatna vaba za omahljivce. Vsi naselenci iz Nemčije se morajo zavezati, da bodo hodili kupovat le k nemškim trgovcem in obrtnikom. Koder še ni bilo nemškega trgovca ali obrtnika, je za nje takoj »Südmärk« poskrbel. Tako je nastavila v Št. Ilju svojega lastnega mesarja, kolarja, kleparja, krojača, kovača, čevljarja itd. proti našim, ki so seveda vsi bogato podpirani in delajo občutno konkurencu našim potom dobro organiziranega in doslednega bojkota.

Tudi, kar se tiče družabnega življenja, se godi »Südmärkovcem« zelo dobro. Že pred leti je postavila »Südmärk« v Št.

Ilju »Südmärkhof«, kjer se zbirajo pri zabavi, pa tudi pri shodih, katere prirejajo od »Südmärke« plačani agitatorji. Tudi v Št. Lenartu v Slovenskih goricah se poleg šulferajnske šole že vzdiguje tudi novo poslopje za tamošnje okoličane. Za izobrazbo, ali bolje rečeno za poneumnevanje v germanizatoričnem smislu skrbi na cente »Štajerca« ter »Marburger Zeitung« in na tisoče nemških knjig. Splošen vtis vsega nemškega gibanja ob meji je pač ta, da hočejo Nemci ne toliko z izobrazbo, kakor veliko bolj s podivjanostjo in podkupovanjem našega ljudstva potopiti slovenski življenj v nemškem kapitalu.

V očigled tem dejstvom je gotovo skrajni čas, da se začnejo vsi stanovi zanimati teoretično in praktično za obrambeno delo. Delo naših nasprotnikov nas vzpodbuja k vztrajnosti in požrtvovalnosti, ob enem nam pa narekuje tudi sredstva, s katerimi se bomo najuspešnejše borili. Naša narodna obramba ne more in naj ne obstoja toliko v kapitalu, kakor v izobrazbi. Izobrazbo našega ljudstva moramo v prvi vrsti postaviti nasproti nemškemu kapitalu, seveda pa pri tem ne smemo zanemarjati in podcenjevati tudi drugih metod narodne obrambe.

Najprej izobrazbe!

Naša parola velja: V vsako faro dobro delujoče izobraževalno društvo! In s tem smo položili temelj nadaljni organizaciji narodne obrambe. Kakor imamo v akademskih društvih različne odseke, tako naj se tudi v vsakem izobraževalnem društvu čimprej osnuje obrambeni odsek, ki naj združuje najagilnejše člane moškega in ženskega spola cele fare. Načelnik tega odseka sklicuj seje po potrebi, najmanj pa vsak mesec enkrat in obravnava najvažnejše narodne pojave dotične fare. S. K. S. Z. ali pa S. D. Z. pa naj sestavi pravila, določi delokrog ter pošlje in vsak odsek po več izvodov. Vse važnejše pojave naj odsek takoj poroča na obrambeno organizacijo, katera je sprejela dotično faro pod svoje okrilje. Tje kaj se naj obrača po nasvete, tje kaj po govornike. Sicer pa naj obrambena organizacija sama gleda na to, da bo zlasti skrajja pošiljala zastopnike k sejam obrambenih odsekov, kateri zastopniki naj poučujejo in navdušujejo člane odseka pri sebi, pri shodu cellega društva pa vse člane. Koder obstoja sicer »Izobraževalno društvo«, manjka pa obrambeni odsek, naj ga ta ali ona obrambena organizacija nemudoma ustanovi. Kjer so šolske razmere še ugodne, moramo ustanoviti šolske knjižnice, še lažje in ceneje pa bo, da prevzame obrambeni odsek razdeljevanje knjig med šolske otroke. Sami otroci ne bodo hodili in tudi ne

LISTEK.

Izpod Kuma.

Dr. L. Lénard.

6. Razleteli so se orli v svet.

Samo malo bi rad še živel! — Samo toliko, da bi z ognjem in žveplom napisal našo povest, krvavo povest kmečkega proletarijata. Naša povest ni ne dolga, ne mična. Kratka je in enostavna, brez zanimivih prigodeb, brez cvetja in brez solnca. Toda naša povest tudi ni izmišljena in umetno nališpana, ampak je silno priprosta, naivna in vsakdanja in ravno v tej neizrekljivi priprostosti in naivnosti tiči neka grozna resnoba in pretresujoča tragika.

Nekoč sem videl neke v gledališču Andrejevo igrati: Življenje človeka. V prizoru: »Bal pri človeku«, igra godba neprenehoma eno in isto silno priprosto noto, ki reže poslušalcu mozeg in kosti. A na balu pri človeku sede imenitni gostje, častniki, trgovci, uradniki, umetniki in njihove dame, se zabavajo z banalnimi dovpti, vesele prijetnosti življenjskega bala, kakor se otrok veseli praznih igrac in občuduje krasoto in bogastvo, ki se kaže na »balu pri človeku«. Godba pa igra med tem, kakor da bi se iz njih in njihovega pogovora in veselja norčevala, neprene-

homa svojo staro, grozno dolgočasno pesem. Slednjič se šele spomni nek umetnik, ki sedi sam v kotu, da je ta pesem silno dolgočasna in ubopno grozna, da ta godba ne igra njim, ampak oni lačni in raztrgani množici, ki gleda skozi okna in tišči skozi vrata, da jo lakajji komaj odbijajo od bogate mize.

Tega prizora se spominjam, kadar grem zvečer na sprehod proti Tivoliju in srečujem debele belohlačnike in brsteče gospodične s poveznjenimi zvonce. Takrat me postane sram, da nisem raztrgan in umazan, ker se zavedam, da je moj prostor med onimi, ki gledajo skozi okna in šilijo skozi vrata. Njihovo povest bi rad enkrat napisal ravno tako grozno, enolično in pretresljivo dolgočasno, kakor je ona v življenju. Toda vse, kar vržem na papir ni niti senca onega, kar vlada v življenju in jaz se jezim na samega sebe in na svoje pero, ker ne morem izraziti godbe, ki zveni na balu pri človeku in sram me je vsake vrstice, katero napišem.

Za danes hočem podati spet eden akord iz naše pesmi:

Do zadnjega časa nisem nikdar mogel iti čez Molarijo v Svibno. Od nedavna hodim pa spet lahko po tej poti. Čujte zakaj!

Pod robom Molarije stoji na kraju vinograda mala kočica, bolje rečeno razvali-

na kočice. Na počrnelim zidovju se pozna, da je tu nekaj gorelo.

Dokler sega moj spomin, je stanoval tu stari Tehant s svojo družino. Nerazumljivo mi je po kakšni asocijaciji idej mu je dalo ljudstvo ta priimek, kajti pisal se je za Vojčeta. Toda jaz pripovedujem samo gola dejstva. Dobrega mož ni storil veliko v življenju, slabega pa tudi ne. Bil je namreč za eno in za drugo prelen. Samo za stelo klestit so ga najemali včasih ljudje, nekaj časa je klestit v senci, nekaj časa pa spal na stelji. Zato so mu pa dajali jesti in piti hruševca. Pil je rad, samo če ni bilo združen s prevelikim trudom. Spil je, kar je zrastle doma in kar se je dobilo pri lahki priliki. Ako je bila kje v bližini odprta zidanica, je prišel pit brez dvoma, daleč se pa ni potrudil, pa naj bi bilo vino še tako dobro in bi gospodar še tako rad stal pri čepu. Pil je počasi in molče in pri tem žalostno gledal in ni pel in ni mahal okrog, kakor drugi Dolenjci. Kedaj in kako je umrl, se ne spominjam, a moralo je biti že precej davno. Najbrž ga je pobrala naduha, na kateri pri nas večinoma umirajo starejši ljudje. Naduha mu sapo vzame, pa je.

Stari Tehant je imel ženo Mico Sekotovo iz Velikega Vrha, ki je bila mnogo mlajša od njega, krepka in čedna ženska, neizrečeno marljiva in skrbna za družino, živahna in zgovorna, ki je molččega in

lenega moža neizrečeno ljubila in ga osrečila s kopo otrok. Vse je pretrpela in vse prenesla brez zamere, toda, kdor bi rekel besedo čez njenega moža, bi se ji grozno zameril. Njo je poznalo vse od Sent Jurja do Radeč in od Kladij do Dobovca in vsak gospodar jo je rad prosil na delo.

Pri Jernaču so imeli še rž na njivi, drugod so pa že želi pšenico. Tako se jim je zakasnilo. Prosijo Mico, naj jim pride pomagat. Dobila bo za cel dan petindvajset krajcarjev, pa še nekaj v predpasnik za otroke.

»Po dnevi ne morem, ker sem že obljubila k Jožinatu, odvrne, toda, saj je jasna noč in lahko požanemo ponoči.«

Zvečer je pa res prišla in z domačo dekle so požele do jutra celo njivo.

S plačo ni bila izbircna. Ako ni bilo pri rokah krajcarjev, plačal si jo lahko s čimur si hotel. Gospodinja ji je nasula v predpasnik ješprenja ali ajdove moke, odrezala pol hlebca ajdovega kruha za otroke ali dala puterh hruševca za moža — pa je bilo.

Nekoliko neprijetno je bilo, da so kamor je šla delat, tekomo dneva za njo prilezli otroci, da so pri delavcih jedli in pili, se jim še ne more šteti v zlo. Neprijetnejši je bil nepokoj, katerega so povzročali. A kaj se če? Saj je Mica delala za dva!

Toda kljub njeni pridnosti in ljudski darežljivosti ji je vedno trda predla in

bodo smeli hoditi v društvo po knjige. Zato si bodo morali člani odseka delo razdeliti na ta način, da prevzame vsak član, upoštevajoč lokalne razmere, gotovo število otrok v svojo oskrbo in jim donaja slovenske knjige. Ako pa otroci sploh slovensko čitati ne znajo, naj bi inteligentnejši člani prevzeli to nalogo, da otroke ob dolgih zimskih večerih to umetnost nauče. Saj otroci, ki že znajo čitati nemško, se gotovo kmalu tudi slovensko čitati nauče. S kaimi posebnimi analfabetскими kurzi za šolsko deco pričeti bi bilo naravnost neizvedljivo, pač pa lahko največ dosežejo člani odseka, ki so ob enem domači prijatelji v tej ali oni hiši. Taki kurzi bi se k večjemu obnesli pri odrasli mladini, ako že ni preveč do ta čas pokvarjena. Veliko krajev je nadalje ob meji, kateri niso niti po večini slovenski, pač pa še životarijo tam mali narodni otočki. Tudi teh ne smemo prezreti in obrambeni odsek naj po svoji moči obrača tudi na te svojo pozornost. Opozori naj na tak otoček ali vsaj polutoček to ali ono obrambeno organizacijo, ki naj potem stori s pomočjo obrambenega odseka svoje korake, da privedi tam kak šod, ustanovi »Izobraževalno društvo« ali pa vsaj knjižnico, bodisi stalno ali pa potovalno. Na ta način bi naše obrambene organizacije lahko pazile potom obrambenih odsekov na celotno in natančno narodno mejo. Govorili smo sedaj večinoma o skrbi za deco, pozabiti pa ne smemo tudi odraslih, katere naj obrambeni odsek kolikor mogoče pritegne k društvu in skrbi, da se bodo v resnici udeleževali društvenega življenja. Kogar pa ni mogoče dobiti v društvo, mu pa naj ta ali oni član prinese na dom knjige in časopise, oziroma po potrebi na dom naroči kak slovenski časopis na račun obrambene organizacije. Imajo tudi posamezniki to slabost, da ga ne spravi drugače niti nikamor, kakor če se dela z velikanskim pompom in naj se že pripravljajo veselice, kurzi ali shodi. Tudi na to je treba računati. Kajti pri taki priliki mu gotovo vsaj nekaj ostane v srcu, ako sliši navdušenega govornika, naj si ga je tje kaj zvalil še tako neumen formalizem.

S pomočjo obrambenih odsekov bo mogoče sestaviti narodno statistiko, katere še dosedaj nimamo. Saj bodo ti odseki itak morali imeti celo faro v narodnem oziru v evidenci, zato jim ta naloga ne bo delala velike težave. S. D. Z. ali pa S. K. S. Z. pa naj priskrbi primerne tiskovine in jih razpošlje na te odseke, da jih ti izpolnijo. Natančneje lastnosti teh tiskovin lahko določi odbor, ki bo stvar prevzel. Na vsak način mora obsegati tiskovina vse farane z natančnimi podatki lastnosti, važnih v narodnem oziru. Te tiskovine bi se naj vsako leto na novo izpolnile, tako, da lahko natančno zasledujemo po številkah, ali napredujemo ali nazadujemo. Te številke naj glasno govore po slovenskem časopisu o kričeh narodnih razmer in vzbudijo še one tude slovence, ki se še sicer niso brigali za obrambeno delo.

Gospodarska obramba.

Do sedaj se še ni ustvarila od naše strani niti ena poštena narodnostna mapa. Naleteli smo že sicer na male poskuse takega dela, a narodnostne mape, ki bi natančno odgovarjale resnici in potrebam še do danes nimamo. In vendar je nujno potrebno, da visi v vsakem društvu taka mapa, S. D. Z. ali pa K. S. Z. pa naj prireja povsod po Slovenskem predavanja na podlagi te mape in zainteresira najširše kroge za narodno vprašanje. Seveda ne bodo take mape risali obrambeni odseki, a dali mu bodo to, česar risar ne ve, namreč natančne podatke o narodnih razmerah.

Izobraženo in zavedno ljudstvo je najzanesljivejša garancija za obstoj našega narodnega življa. Toda v nemogoč-

nost idealizem ne sega. Naj si je naš kmet še tako zaveden, zavednost sama še ne more nadomestiti kruha. In to je ravno dejstvo, na katerega nameravam sedaj opozoriti. Nemci imajo svojo gospodarsko obrambeno organizacijo »Südmark«, a mi še daleko nismo na poti do podobne organizacije. Do zdaj se je le nekaj časa javkalo po časopisu, da gre posestvo za posestvom v nemško last, a nihče se ni zganil in ustvaril premišljeno metodo v obrambo naše zemlje. Ustanovila se je sicer »Naša Straža«, a ta neokreten organizem se ni mogel primerno gibati. No, letošnje leto, se je tega spomnil na skupščini sv. Cirila in Metoda dr. Gregor Žerjav in na njegov predlog se je ustanovil pripravljavni odsek za gospod. obrambeno društvo. In s tem, da so na strankarski skupščini konstituirali Ciril-Metodariji pripravljavni odbor, kljub temu, da se je na običnem zboru »Naše Straže« izvolil v obojestransko zadovoljnost odbor, ki bi naj »Našo Stražo« obudil zopet k novemu življenju, s tem so naši naprednjaki pokazali, da jim ni za skupno delo. Ob enem smo dobili pa tudi mi migljaj, seveda indirektno, da moramo mi ustanoviti našo lastno katoliško obrambeno organizacijo, ki bo lahko delala brez ozira na levo in desno. Nastane pa zopet težko vprašanje, ali se naj to novo društvo ustanovi popolnoma neodvisno od S. K. S. Z. ali pod njenim okriljem, o čemur pa mi nismo kompetentni odločevati. Po moje mnenju bi bilo najpriljubnejše samostojno društvo, ki bi pa seveda živelo v ozki zvezi s S. K. S. Z. in z drugimi podobnimi obrambenimi organizacijami.

Ali nam bo pa pri ogromnem narodnem davku, ki ga zahteva obstoj našega ljudstva, mogoče konkurirati z Südmarko, ki dobiva velikanske podpore celo iz Nemčije? Kje naj vzamemo mi tako ogromno svoto kapitala kakor Nemci. Gotovo težko vprašanje, a pomisliti moramo, da smo mi v defenzivi in da izobrazba našega ljudstva še ni na višku. In ravno izobrazba, katero moramo dati našemu ljudstvu, mora odtehtati precejšen del sovravnega kapitala; ostali del pa naj odtehta naš protikapital. Kljub temu še bo marsikdo zmaheval z glavo, češ, kje bo pa še tisti protikapital? Gotovo opravičeno vprašanje, a pomisliti moramo zopet, da v naših slovenskih denarnih zavodih imamo precej kapitala nakopičenega, pa nam bodo šli gotovo na roko. Do gotove varne meje se gotovo nobeden zavod ne bo branil dati posojilo, šele ono svoto, ki sega čez ono varno mejo, bi morala prevzeti »Gospodarska obrambena organizacija« bodisi z poroštvom ali da jo faktično izplača. Da bo imela organizacija pa zadosten kredit, naj bi jamčile kake večje korporacije, kakor jamči za celjsko Južnoštajersko hranilnico pot okrajnih zastopov, katere bi imele za to seveda določene pravice pri društvu. Kupovati bi morala seveda omenjena obrambena organizacija sama in bi morala imeti za prvi slučaj vedno več tisočakov na razpolago. Kakor »Südmark« bi naj skrbela za posojila slabo situiranim — a sicer poštenim kmetom — bodisi da sama posodi, bodisi da prevzame garancijo pri kakem zavodu in v skrajnem slučaju plača sama vsaj deloma obresti. Razume se, da obmejna organizacija ne bo obdržala posestev, ampak jih takoj inserirala in gotovo se bo našlo še vedno toliko značajnih Slovencev, ki bodo posestvo društvu odkupili. Gotovo pa smo lahko uverjeni, da na tako nemoralen in nepošten način nam ne bo treba loviti naseljencev, kot jih iščejo Nemci. Kajti tako neznačajnega ljudstva, da bi ubogal le za Judeževе groše, še mi hvala Bogu nimamo in ga tudi ne bomo imeli, dokler bo ostalo verno kot je zdaj.

Kajpada centralni odbor ne bo mogel opazovati narodnostne razmere po-

sredno, ampak neposredno. In ravno obrambeni odseki, katere sem prej omenil, naj bodo daljnogledni, s katerimi bode centralen odbor zasledoval gospodarsko gibanje ob meji. Gospodarska obrambena organizacija naj bi jim izročila tiskovine, iz katerih naj bi se razvil nekak narodnostni zemljiški kataster z natančnimi podatki o velikosti, vrednosti, dolgovih, važnosti za Slovence itd. Ali se naj te tiskovine zajedno s prej omenjenimi sestavi ali naj se vsaka tiska posebej, je seveda odvisno od tega, v kaki zvezi naj je K. S. Z. in podobna društva z »Gospodarskim obrambenim društvom«. Člani obrambenega odseka naj si porazdelje med seboj posetva in natančno pazijo na vsak pojav ter ga nemudoma javijo centralnemu odboru. Kaka pot naj vodi do dobrih uspehov, bo pokazala praksa. Tako bi imeli mi zastraženo celo narodno mejo z organiziranimi narodnimi bojovníki, kot so nekaj čuvali naši vojaki našo mejo pred krvoločnimi Turki.

Izdatno protitežje nemškemu kapitalu naj tvori tudi naša gospodarska organizacija. Ako sedaj zvabi celo zavedne a gospodarsko slabe brate nemški kapital v svoje mreže, se nam pri dobro izvedeni gospodarski organizaciji niti za omahljivce ni treba dosti bati. Sedaj je pa naš kmet prepuščen docela samemu sebi. Kakor hitro bo pa naš kmet videl, da lahko svoje pridejke po isti ceni proda, kakor njegov nemški sosed, se bo tudi utrdil v narodnem oziru. Taka organizacija nima le velikanski pomen v specifično gospodarskem oziru, ampak istotako tudi v družabnem in narodnem oziru. Ljudje, ki so tam združeni v prijateljstvu in prešinjani v misli »vsi za enega, eden za vse«, bodo gotovo tudi v narodnem oziru nastopili solidarno. In ker bo treba za vodstvo takih organizacij izurjenih moči, naj bi obrambene organizacije skrbale tudi za to, da se v vsakem večjem okraju izuri nekaj ljudi v gospodarski stroki na kaki strokovni šoli.

Trgovstvo in obrtništvo.

Istotako manjka povsod ob meji narodnih trgovcev in obrtnikov, ki imajo na ljudstvo velikanski vpliv. Ravno trgovci, ki žive le od slovenskega denarja na Štajerskem, so po večini nemški. In dokler mi nimamo lastnega trgovskega naraščaja, se tudi temu ne da odpomoči. Zato naj bi naše obrambene organizacije tudi v tem oziru poskrbele, bodisi da pridne učence podpirajo, bodisi da stopijo v zvezo s kakim trgovskim društvom, da ono poskrbi za poštenega trgovca. Naj naša trgovska društva tudi skrbijo za narodno obrambo na način sistematičnega naseljevanja in ne samo za svojo strokovno gnotno povzdigo.

Ce pomislimo, da ima »Südmark« tako lahko delo vsled slabega gospodarskega stanja, nam nehotе šine v glavo misel agrarna o razdolževanju kmečkih posestev. Kakor bi bila ugodna rešitev tega vprašanja velevažna za naše kmečko ljudstvo, istotako bi bila epohalnega pomena za naše slovensko ljudstvo. Naš kmet sicer ljubi svojo rodno zemljo, a ko je zadovoljen že čez vrat in postane njegovo stanje nezno, tedaj še le se vda nemili usodi in proda svoj dom, četudi tujcu. Zato je dolžnost slovenskih in sploh slovanskih poslancev, da zastavijo vse moči za doledno rešitev tega vprašanja i s kmečkega i z narodnega stališča.

Kamorkoli greš, kjerkoli vidiš našega kmeta v dotiki z uradom, povsod opaziš velikanski rešpekt našega ljudstva pred nemščino. Ne ljubezen, ampak rešpekt, pravim. Saj tudi ni čuda; odkar se je začel stik z Nemci, povsod je videlo ljudstvo le nemško gospodo. Le Nemec mu je zapovedoval, Nemec kaznoval, le Nemec uradoval, in sicer le v blaženi nemščini. Da! Še sedaj imajo naši ljudje to fiksno

idejo, da je le tisti popolen inteligent, ki govori v blaženi nemščini. Nemščina je pri nas nekateremu nekaj tako vzvišene, da si ne želi otrokom druge dedščine nego le znanje ljube nemščine. In izbiti našemu ljudstvu to fiksno idejo z glave, to bodi naša naloga.

Nacionalno slovstvo!

Naše ljudstvo naj spozna, da mu mora biti materini jezik mnogo ljubši nego tuji. Naši uradi pa gotovo niso in tudi še ne bodo v doglednem času sposobni vcepiti ljudstvu narodni ponos. Za to moramo poskrbeti drugi z velikimi manifestacijami in podučnimi tečaji itd. Posebno blagodejno bi lahko vplivale naše knjižnice na narodni ponos. Le žalibog, da imamo le malo, malo za to sposobnih knjig. Vsako vrstne indijanske in roparske povesti a priori ne bodo navdušile bravce; sicer pa tudi druge knjige, četudi pristni slovenski romani, še dozdej nimajo take oblike, kakor bi jo morale imeti. Hrvati so v tem oziru mnogo na boljšem, samo škoda, da krasne narodne knjige, kakor so n. pr. od Senoe, niso bolj popularizirane. Naše knjige naj nosijo na sebi pečat narodnega ponosa, naj bodo spisane v taki obliki, da se bo čitatelju srce tajalo ljubezni do naroda slovenskega. Na to slabo stran naših pisateljev je treba v javnosti opozoriti. Slovenska obrambena društva, še lažje pa Mohorjeva družba, naj razpišejo nagrade za knjige, pisane v narodnem duhu, bodisi pripovedovalne, bodisi dramatične oblike. Ta mizerija pa ne vlada samo pri spisih za odraslo mladino, ampak tudi v knjigah za ljudskošolsko deco. Povesti, katere sedaj berejo naši otroci, so sicer za otroke, a sposobne niso, z malimi izjemami, otroke narodno vzgojiti. In vendar je pri nas, zlasti v obmejnih krajih, neobhodno potrebno, da se že otrokom vcepi narodni ponos in ljubezen. Naj v bodoče naši pedagogi resno uvažujejo, da bomo lahko v kratkem razpolagali tudi s tako literaturo. V knjigah za otroke naj ne bodo le gole črke, ampak vsebujejo naj poleg lepe narodne vsebine, tudi privlačne ilustracije. Saj je vendar vsakemu izmed nas še v spominu, kako smo kot otroci mnogo raje posegali po ilustriranih nego po praznih knjigah. Da! Celot marsikateri malček, ki sicer ne bere rad, bo že iz radovednosti do podobe vzel knjižo v roke in jo čital. Organizacije, ki so v tesni zvezi z našo mladino, naj se z vso vneto zavamejo za vresničenje te zahteve, zlasti naše učiteljske organizacije lahko za to mnogo store. Eventuelno se lahko za take knjige razpiše nagrada od tega ali onega društva.

Pustimo zabavne knjige in preidimo na naša ljudskošolska berila in začetnice. Prelistajmo jih in odgovorimo si odkritosrčno, ali nam diha iz teh knjig ljubezen do lastnega naroda? Žalibog, ne! In vendar zahteva celo šolska postava, da se naj otroci vzgajajo v ljubezni do lastnega naroda. Zakaj se torej tukaj ne ravnamo po postavi, ko se gre za naš interes, kjer v našo škodo, tam poskrbe drugi, da se po njej ravnamo? Sedanje šolske knjige učitelju niti ne nudijo prilike, otroke resnično narodno vzgajati. Čehi se v tem oziru mnogo bolj drže po postavi. Tako se recimo Nemci hudujejo nad Čehi, ker ima neko berilo ljudskošolske knjige sledečo vsebino: Jaz govorim češko, jaz sem Čeh. Moja sestra Liliija je tudi Čehinja. Sosedov Hvalek je tudi Čeh. Mi vsi smo Čehi. Kaj je naša domovina vemo. Češka dežela je. Mi ljubimo našo deželo. Nadalje čitamo v berilu, v katerem opisuje pisatelj zgodovino za vladanja cesarja Frana Josipa I., kako skrb je obračal češki narod ustanavljanju narodnih šol. Tu po vrsti našteva kako so nastale češke šole in češka šolska društva. Na ta način bi lahko tudi pri nas dober naroden učitelj na podlagi takih beril že mladino navdušil za ljubezen do na-

otroci ne vem, če so pri nji kdaj rekli, da so siti.

Nekoč so prišli hribolazci čez Molarijo, se vsedli pred njihovo hišo na trato, izvlekli iz malh in vreč razne jestvine, pohane piške, sir in druge reči, odprli steklenice in se pričeli gostiti.

Naenkrat prileže iz kočee več raztrganih in umazanih otrok in prično gledati na tujce, kakor lačni ptički iz gnezda. Načelnik hribolazke družbe se prične jeziti na ljudstvo, ki tako slabo vzgaja otroke in ima sploh tako malo smisla za kulturo in napredek. Toda on ni pomislil, da mora mati delati noč in dan, da jih sploh ohrani pri življenju in da rastejo, kakor resa za Starim gradom, za katero nikdo ne skrbi, kot dež in solnce nebeško.

Toda prišlo je še huje.

Nekoč so naprosili Podložki Sekotovo Mico ali Tehantovko, da bi jim popravila do nedelje grob na pokopališču, za kar bi dobila predpasnik pšena. Zvečer je šla na delo, ko je že prišla s polja, potem je pa ni bilo več domov. Noč je bila viharina in otroci so se bali in težko pričakovali matere, a matere ni bilo. Drugi dan so jo pa našli pod skalo mrtvo in v roki je še dr-

žala šopek cvetja. Ko je popravila ruševino na grobu, ga je še hotela nekoliko okrasiti in je šla za Stari grad nabirat cvetja, toda je padla čez skalo in se ubila.

Tako so ostali mladi orliči sami in zapuščeni v svojem gnezdu. Najmlajši Tinče je še hodil v sami srajci, najstarejša Mica je pa opravila šolo. Zdjaj so bili navežani čisto sami nase in na podporo dobrih ljudi.

Tonče je šel služiti za pastirja. Služil je za hrano in hodnje hlače. Zjutraj se je najedel zmešanega krompirja in zelja, potem je pa gnal na pašo. Ko je postalo vroče, je prignal domov in potem je moral pomagati pri delu, proti večeru je pa spet pasel. Tako mu je tekel dan za dnevom v grozni enoličnosti. Edina sprememba in tolažba mu je bila, ako se je v nedeljo mogel videti z bratmi in sestrami. Drugače pa ni imel prijatelja, kot živino, katero je pasel in jelše in bukke, pod katerimi je pasel. Kadar je videl zahajati solnce za Kumom, je gledal za njim in zahrepenl, da bi šel s solncem za Kum, tja med svet, kjer je svet širok in življenje kipeče. Ko je bil na Jagnjenici na žeganju, je videl fant, ki so bili v Trbovljah. Nosili so temno-

rdeče telovnike z velikimi, svetlimi gumbi, težke verižice pri urah in velike zapestnice. Imeli so močne, udelane pesti in krepke postave in gledali so pogumno in široko v svet, kot ne gledajo domačini, ki so prikovanani na našo grudo. Tončetu je prekipelo srce, ko jih je gledal in ga siloma vleklo v njihovo družbo. Toda ni si upal med nje. Samo toliko se jim je približal, da si je ogledal njihove zapestnice, potem pa je šel in oblezel vsa stojišča prodalcev in si polskal podobnih zapestnic. Trindvajset krajcarjev je dal za par, skoraj ves denar, kar si ga je prihranil tekom dolgega časa. Toda ponosno je šel z njimi domov in odslej je mislil samo, kako bi si kupil še verižico in telovnik z gumbi in kadar je solnce zahajalo za Kumom, se je oziral za njim s hrepenčimi očmi.

Skrb za ostalo rodbino je pa prevzela najstarejša Mica. Odpravila se je v papirnico iskat dela in ga je tudi res dobila. Trideset krajcarjev je imela na dan od začeta, deset ur je morala sedeti v tovarni, do nje je pa imela dobro uro pešpota. In kakšna pot. Po leti in ob lepem vremenu se je že šlo. Toda po zimi in ob grdem vremenu! Vendar je bila tovarna zanj

velika dobrota, skoraj rešilno sredstvo.

Prihranila si je celo toliko, da si je kupila širok predpasnik z velikimi rožami, kakoršnega ni imelo takrat še nobeno dekle v okolici. In med sosedami je nastal šum: Kaj se bo nosila reva tako gospodsko? Včasih so nosila dekleta rašek in mezelanko, pa je bilo manj revščine v kraju, kot sedaj.

Tako so odrasčali in odrasli kot divje cvetje za Starim gradom ob solncu in zraku, ob revščini in lakoti. Slednjič so jim izrastle peruti in mladi tiči so hrepeneli vun iz rodne gnezda, vun v daljni svet, kjer je dovolj zraka in solca, kjer človek lahko hodi po koncu, se najé do siteda in obleče, kakor se gre. Najprej je zapustil Tonček rodno grudo. Kar zgubil se je nekam, da nikdo ni prav vedel kam. Šele pozneje se je zvedelo, da ga je nekdo zagledal v Trbovljah med rudarji. Nosil je temnordeč telovnik z velikimi, svetlimi gumbi, in veliko, srebrno verižico. Za njim so se zgubili tudi drugi, drug za drugim, tiho in neopaženo. Samo Mica je ostala še v rodni gnezdu in se omožila z nekim črevljarjem, Ančkinim Franceljem.

(Dalje.)

roda in jo seznanil z našimi obrambnimi društvi.

Da bi se širša javnost bolj začela zanimati za obmejno delo, naj bi v bodoče S. D. Z. izdala razglednice s posebno narodno eksponiranimi kraji. Nadalje bi se lahko sestavila zbirka vseh takih krajev v obliki malega zbirke, kakor dobivamo po mestih zbirko vseh glavnih ulic in poslopij tega ali onega mesta. V spodbudo naše mladine pa bi naj napravila lepe male podobe z narodnega življenja. Kadar se aranžirajo velike slavnosti ali pa tudi sicer o primernih priložnostih bi lahko ta ali ona obrambna organizacija napravila nekako panoramo vseh narodno imenitnih krajev in poslopij, kakor delajo češka obrambna društva. Tako dosežejo dvojni uspeh, namreč lepo svoto dohodkov in drugič vzbudijo zanimanje za ogrožene kraje in mogočno povzdignejo narodno zavest.

Strokovna narodno-obrambena knjiga.

Ce hočemo seznaniti širše kroge z idejo obrambe, moramo dati našim narodnim delavcem tudi dobra navodila. A do danes še ne eksistira pri nas niti ena knjiga, ki bi natančno orisala metodo obrambnega dela, kakor imajo Nemci ali Čehi. Za prve je spisal obširno delo »Deutsche Arbeit in Böhmen« Rauchberger, za Čehe pa državni poslanec Hubka izborna delo, naslovljeno »Manjšinsko delo«. Dokler ne vstane med nami kakšen sličen znanstvenik, lahko S. D. Z. temu odpo more na ta način, da izda poljudno tozadevno knjigo; knjiga naj obsega delovanje nemških napadalnih društev in kratek načrt obrambnega dela.

Z ozirom na potrebo juridičnega znanja pri intenzivnem narodnem delu je nujno potrebno, da S. D. Z. obelodani kar v najkrajšem času narodnostno juridično knjigo, v kateri naj bo zbran ves material tičoč se narodnega vprašanja. Mi se sedaj kar lovimo za paragrafi in niti ne vemo, kaj nam je po postavi zajamčeno, kaj ne. Slovenski juristi naj si delo razdele in zberejo ves juridičen material, kar bode našim narodnim delavcem izdatno olajšalo delo in trud.

Centrum.

V svrhu populariziranja obrambne misli bomo morali v doglednem času misliti na naš lasten »Manjšinski vestnik«, kakor izdaje Ciril-Metodova družba »Slovenski Branik«. Poleg drugega naj bi bili v tem mesečniku odprti predali tudi za ogrske, beneške in druge prekmajne Slovence. Seveda bi morale imeti vse naše katoliške organizacije, ki lahko le kaj storijo v obrambo narodovo, eden in isti list. In ravno to me navaja na drugo misel, katero je že zadnji čas F. T. sprožil v slovenskem katoliškem časopisu. Poiskati moramo primeren centrum, okoli katerega se bodo osredotočile vse naše katoliške organizacije K. S. Z. in S. D. D. do najmanjše teh organizacij »Orli«, »Dekl. in Mlad. Zveze«. Se-le tedaj nam bo mogoče uglasiti našo pot in ustvariti sistematično in dobro premišljeno delovanje vseh omejenih faktorjev po resničnem pregovoru: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Komerz slovenskega kat. narodnega dijaštva.

Neizbrisen bo ostal med nami spomin na one moze, ki so stali ob prvih pojavih katoliško-narodnega dijaškega gibanja. Ustvarili so veliko! To je sijajno pokazal včerajšnji komerz, ob katerega veličastvenosti smo bili uprav presenečeni, še bolj pa so bili presenečeni nasprotniki, kar pričajo njihovi izbruhi v »Narodu«. Da res, če je že peščica mladeničev ustvarila kaj takega, kaj pa bo ustvarjenega sedaj, ko je toliko dijaštva v taboru katoliško-narodnega dijaštva! Včerajšnji komerz je popolnoma napolnil veliko dvorano »Uniona« in »Unionove« galerije. Došlo je toliko občinstva počastit katoliško-narodno dijaštvo, da v obširni dvorani za vse ni bilo prostora. Lep dokaz našega napredka!

Komerz je otvorila godba »Slovenske Filharmonije« s himno »Liepa naša domovina«. Občinstvo je hrvaško-slovensko himno stoje poslušalo.

Nato je pozdravljala goste predsednik »Slov. dijaške zveze« cand. iur. Marko Natlačen. Povdarjal je, da je »Narod« izlil te dni na slovensko katoliško-narodno dijaštvo cele golide gnoja. (Klici: Za to se ne menimo!) Da, ne menimo se zanje, kajti dokler nas nasprotniki v »Narodu« psujejo, vemo, da delamo prav za tiste cilje, za katere so toliko trpeli ustanovitelji našega gibanja. Tisti napadi, ki so rodili toliko lepega sadu v preteklosti, bodo stoteri sad rodili tudi v bodočnosti. Pozdravlja v prvi vrsti navzoče tri slovenske cerkvene kneze: škofa dr. Mahniča, knezškofa dr. Jegliča in škofa Starriho. (Velikanske ovacije.) Iskreno je pozdravljala brate Hrvate, Čehe in poznajške Poljake, zastopnike beneških Sloven-

cev, v prvi vrsti monsgr. Trinkota iz Vidma, prošta Sajovica, dekana Kolarja, prelata Kalana, dr. Karlina, kanonika Kajdiča, stolni kapitelj, duhovščino, dr. Kreka, poslance Demšarja, prof. Jarca, dr. Pegana, dr. Zajca, Ravnikarja, Mandlija, Lavrenčiča, Kobija, tovarnarja Karola Poljaka, svetnika Kregarja, dekana Kobarja, predsednika »Uniona« Fr. Peterco, vodjo dež. bolnice dr. Gregoriča, »Slomškovo zvezo«, Orle in slov. glasbeno društvo »Ljubljano«. Občinstvo je vse burno aklamiralo.

Dr. Lampetu je napravilo občinstvo, ko je vstopil, čisto spontansko ovacijo.

Za stoloravnatelj je bil pozvan dež. odbornik prof. Evgen Jarc, ki je prevzel svoje mesto z govorom, v katerem je povdarjal, da je pri volitvah na grob svobodomiselstva krščanski Slovenec zasadi neomadeževano slovensko zastavo, dnevi sestanka katoliško narodnega dijaštva pa so bili dnevi kulturne znanstvene osamosvojitve katoliško narodnega dijaštva. V imenu občinstva hvala dijaštvu na vztrajnem delu! Naj bo v taboru katoliško narodnega dijaštva tudi večina katoliške inteligence, kakor je pod katoliško zastavo večina slovenskega ljudstva! Podelil je nato besedo navzočima cerkvenima knezoma dr. Mahniču in dr. A. B. Jegliču.

Biskup dr. Mahnič dijaštvu.

Ob splošni pozornosti je govoril biskup dr. Mahnič:

»Ob dnevu Vašega slavlja Vas srčno pozdravljam, izražam Vam svoje veselje, ki navdaja danes srce. Kdo bi se ne veselil, ko vidi, kako od leta do leta raste in se vsestransko razvija gibanje katoliško-narodnega dijaštva. Pred 15 leti se je vsejalo seme v tujem nemškem mestu, to seme je krepko pognalo, iz majhnega stebelčka je kljub viharjem in nevihtam postalo močno drevo, ki razširja svoje veje po celi Sloveniji. Da, predragi moji prijatelji, bil je to pričetek nove dobe za Slovenijo! Uprav zadnji čas se pojavljajo vedno čedšje mladi, značajni ljudje, ki z pčenošnostjo, jekleno značajnostjo, vstrajnostjo in požrtvovalnostjo vzbujajo občudovanje. Začuden, iznenaden povprašujejo tuji odhod malemu slovenskemu narodu tolika vztrajnost, tolik idealni polet. In odgovor? Bodimo nepristransko pravični: Ti mladi ljudje izhajajo iz Vaših vrst! Da, nihče ne bi bil mislil pred 15 leti, da bodeti imeni »Danica« in »Zarja« tako preroški znamenji oživiljene Slovenije, solnce nove dobe. Mi pa smo tako srečni, da že pozdravljamo to solnce, da se grejemo že ob žarkih tega solca. Na srce Vam polagam: Tako kot doslej naj boše tudi odslej Vaša organizacija šola pravih krščanskih značajev. Značajnost je s krščanskim prepričanjem tako ozko spojena, da se ločiti ne da. Ni misliti pravih značajev brez krščanstva! Krščanstvo podaja vzor značaja v Kristusu, o katerem pravi sv. Pavel, da tudi največji sovražnik na njem ni dobil sence greha, ki se je v službi večnega načela žrtvoval na križu. V Jezusu Kristusu nam je krščanstvo ostavilo tudi sredstva, da se morejo oni, ki verjejo, bližati tej idealni značajnosti, ako jo ne ravno doseči. V sv. evangeliju je človeštvu podeljena milost in resnica, ta sredstva daje krščanstvo za dosego idealne značajnosti. Razum spoznava resnico po veri, voljo krepča milost božja. V tem obstoja vsa krepost, da po spoznanju vere živimo in vstrajamo. Svetniki so bili zato najplemenitejši značaji. Da postanemo taki značaji je volja božja. Sv. Pavel pravi, da se ne omajamo od vsakega vetra, ne od grešne poželnosti, da bodimo stanoviti v dobrem. Da, bodite pravi značajni ljudje, to Vam dragi prijatelji priporočam! V Vaši organizaciji se vzgajajte v pravi krščanski značajnosti! V to svrhu Vam je potrebno, da se utrdite v sveti veri, da ne bodete taki kot so oni, ki jim služi krščanska pobožnost kakor plašč, s katerim zakrivajo svoje brezverstvo, da bode vera v Vaših srcih se ukoreninila in da iz trdnega prepričanja požene trdna vera, da jo bo svet občudoval in Vas posnema kot moze, ki krščanstvo ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem kažejo. Ni misliti prave dijaške organizacije brez bratovščin, brez Marijine kongregacije. Posebno to Vam priporočam. Vsi v Marijine kongregacije, ki Vas napeljujejo, da se ogiblje greha, da se erte v krščanskih čednostih, posebno v ljubezni in požrtvovalnosti. Prvi in najpotrebnejši pogoj plodonosnega dela za domovino ni v tem, da je kdo učen, ženijalen, dober govornik, ne — prvi pogoj za plodonosno delo za narod je v tem, da ste v svojem srcu ponižni, da krotite pohlepnost, da znate krotiti poželjivost, da ste v pravem pomenu požrtvovalni, da ste polni ljubezni do bližnjega. Največji ženijalni moč, največji učenjak, ako stopi na polje kot rop ene same strasti, bo več škodoval kot koristil svojemu narodu!

Hrvaški završuje biskup dr. Mahnič svoj govor v pravi rodoljubni ekstazi, ki je vse poslušalce zanesla, da so vse oči kar strmele v enega najbolj požrtvovav-

nih moč, kar jih pozna Slovenija, v biskupa otoka krškega:

Ne morem završiti, da ne bi pozdravil Vas dragih bratov Hrvatov. (Burni Zivio - klici.) Meni je Hrvatska draga domovina, kojoj ljubim, za kojoj živim. (Navdušeni »Živila Hrvatska!«) Slovensko dijaštvo je prihitelo v Split, hrvaško dijaštvo pa je sedaj vrnilo obisk. Tako je lepo, tako je pravo, da se obiskujete med seboj, da se ljubite kot bratje. Najnovejši dogodki nam kažejo, kako potrebna je sloga, skupno delo Slovencev in Hrvatov. Ni samo jezik naš, naša narodnost v nevarnosti, ampak tudi najvišje dobro, naša vera. Neprijatelj raste od neva do dneva, a nadvladati ga bomo, ako združimo svoje sile. To me veseli, da se sloga, jedinstvo Slovencev in Hrvatov vedno bolj uvažuje. V duhu gledam Vašo skupno zastavo, a na zastavi pa sv. križ, pod njim pa staro naše geslo: »Za krst častno in svobodno zlato« in zopet dalje besede naše skupne himne: »Liepa naša domovina!« ... Stari slovensko-hrvaški barjak je to! Pod to zastavo so junaki naši dedi krvaveli stoletja in stoletja branec Evrope krščansko kulturo in njihovi vnuki so zopet zbrani pod to zastavo v boju za ideale narodev. Pozdravljena zastava slovensko-hrvaške sloge, zastava pod katero gre mladina v boj za svete ideale hrvaško-slovenskega naroda za sveto vero in svobodo zlato. To sveto zastavo pozdravljam, pozdravljam Tebe mladina, katero spremlja, Bog s Teboj, s Teboj je zmaga!

Vsa v dvorani in na galeriji zbrana množica je z napeto pozornostjo poslušala programatične besede stvaritelja nove Slovenije in mu prirejala nepopisne ovacije.

Koga ni do solz ganiło, ko je videl diko slovenskega naroda in ljubljence Hrvatov, ko je oči povzdignil in se zagledal v višave, kakor da bi zrl trobojnico, vihrajočo v zraku — kdo ni bil od tega do dna duše prevzet? In zabučalo je po dvorani kakor orkan — on pa je z apostolsko ponižnostjo se vrnil na svoje mesto — sveti žar v očeh ... Istotako bučno je gromelo po dvorani, ko se je oglašil k besedi knezškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Dr. A. B. Jeglič.

»Pozdravljam Vas — akademiki — pozdravljam Vas danes kot otroke Luči, napredka in svobode. Otroci Luči! Ker branite luč naših načel zoper tmine, ki bi jo rade zatemmile. Otroci napredka! Kajti kdor hodi po poti, ki jo razsvetljuje luč resnice, ne izgreši, ampak doseže svoj cilj in zadnji namen. In tako ste tudi Vi otroci napredka, ker hodite po stezah večne luči. Otroci svobode! Vaša svoboda je tista, ki osvobodi greha, Vaša svoboda ni suženjstvo laži, zmote in večnih temin. In zgled, ki ga daje naša mladina, je mičen, ima silno privlačno moč. In v tabor luči, napredka in svobode se jih vedno več zbira. Povsod po svetu se opaža, da se vsi stanovi vračajo k Kristusu, vračajo v svoj dom, ko so z grozoto spoznali, kam so zabredli. Znaki časa širijo tudi naše srce veselja. Tudi bela Ljubljana se otresa megla, odvrta od sebe tme — glej koliko je danes tu Ljubljančanov, in vedno več jih je, vsaka naša prireditelj jih vedno več zbere okoli naših vrst. Kako radostno je moje srce, ko tu vidim dijaške, naše Orle, duhovnike, ali prav posebno me veselje Ljubljančani. Akademiki! Napredujte nevdružno, kakor dozda in dajte tako poguma, vznosa, poleta, da bodo vsi Slovenci postali otroci luči, napredka, svobode! (Živahno ploskanje in živio - klici.)

Takoj za cerkvenim knezom je govoril dr. Krek, sprejet s prisrčnim navdušenjem.

Dr. Krek:

»Ko sem bil te dni na Češkem, v tej najbogatejši deželi naše monarhije, ki ima na visoki kulturi stoječe ljudstvo in inteligenco, sem bil priča intenzivnega dela od katoliške strani in ko sem te napore primerjal z malenkostnimi uspehi v javnosti, vprašal sem se, kje je napaka, ko imajo vendar češki katoliki v vseh strokah zbrane najboljše moči, a vendar malo pomenijo v javnosti. In dejal sem tudi na češkem katoliškem shodu: Manjka Vam središča, dijaštva, ki ohranja ljubezen do ljudstva in jo veže z ljubeznijo do Boga. To dijaštvo je središče gibanja, v katerem imamo tako ne samo katoliško delavstvo, mladino, kmete, obrtnike, ampak — vse katoliško ljudstvo ter tudi organizirano delo v vseh panogah človeškega uma in srca. V tem je zagotovilo boljše bodočnosti naše! Ljubim ta svetla očesa, ki zró veselo v bodočnost, ki so polne jasno, ki gradove stavijo v puščave. Tako jih ljubim kot domovino, kot naše hribe in griče in to naše ljudstvo, ki je na hribe postavilo cerkve in tako zapečatilo lepoto, ki jo je Bog dal našim hribom, kakor bi čutilo, da nekaj manjka, ako ni religioznosti. Tako tudi mladini nekaj manjka, ako ni religioznosti. Če bi napravil plaketo, napravil bi plaketo z Madono z detetom

v naročju, katerega poljublja slovenski mladenič. To je plaketa naše mladine: to, kar ohranja večno mladost, da more ohranjati mladostne ideale. Prinašam tudi pozdrave iz Češke. Čehi priznavajo, da smo v dijaški organizaciji krepkejši. Povdarjam: dolžnost našega dijaštva, ki jo je deloma že pričelo izvrševati, je, da prime v roke katoliško dijaško organizacijo med drugimi slovanskimi narodi. In pa: Kakor je slovanstvo po številu prvo v Avstriji, tako naj tudi vodstvo katoliške slovenske Avstrije pride v katoliške slovenske roke! Odobranje, ki se ni hotelo poleči, je sledilo tem voditeljevim besedam.

Pozdrav poznanjskih Poljakov.

Zastopnik poznanjskih Poljakov je pozdravljala:

Veseli ga, da vidi tako veliko množico slovenske mladine, ki je tako lepo organizirana in navdušena za svoje ideale, kakor je pokazala v zadnjih dneh. Toda to ne zadostuje. Citira Asnyka: Treba je z živimi naprej iti po novo življenje in ne v listje uvelega lovora svojo glavo odevati. Torej na delo v smislu vaših zadnjih posvetovanj. Naj se duh vaših posvetovanj pokaže v vsem vašem delu, ki naj stokratni sad prinese za narod in ljudstvo. Toda za to je treba, da bi vaši ideali in gesla ostali vedno v vaših srcih in jih navduševali. Treba vam, bratje, predvsem tega, za kar je tudi za naš narod prosil Boga Krasinski v psalmu o dobri volji, namreč dobre volje. Torej kivšku mladina slovenska za svoje ideale!

Pozdrav beneških Slovencev.

Pozdrave beneških Slovencev je izročal monsior Trinko: Pokrepili se bomo med Vami. Jezik nam dela težavo, ker se ga ne učimo v nobeni šoli, a srce in duša sta polni slovenstva. Živila Slovenija na vse večne čase!

Pozdrav hrvaške akademične mladine.

Predsednik »Domagoja« g. Deželič je klical v svojem pozdravnem govoru: Majko Slavija, koja si skinula crno rjuho i se odličila cvijećem sve svoje djece, blagoslovi nas — blagoslovi slogu svih Slavena! — V imenu dalmatinskega hrvaškega dijaštva je govoril Kraljević iz Splita, kliče: Na delo za narod in do vidova!

Naši odličnjaki in društva slovenskim katoliško-narodnim dijakom.

Izgovorjenih je bilo še mnogo krasnih govorov, le škoda, da nam prostor brani obširno poročati o teh lepih priznanicah našemu dijaštvu. V imenu štajerskih mladeničev je izročal pozdrave dr. Hohnjec, povdarjajoč, da je roka slovenskega kmečkega mladeniča trda, a le za nasprotnika; dr. Pogačnik v imenu »Orlov«, predsednik S. D. Z. slovenski duhovščini, poslanec nadučitelj Ravnika v imenu »Slomškove zveze«, poslanec Demšar je imenom slovenskih kmetov pozdravljala slovensko katoliško akademično mladino, župnik Lavrenčič, iz vrst profesorjev se je oglašil dr. Opeka, kliče: Živel tisti, ki so na pravih potih, živeli tisti, ki še bodo po njih hodili, — slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« pa je pozdravilo slovensko katoliško dijaštvo s slovenskim pesmimi. Izredna pohvala, velike ovacije, naj bodo zboru »Ljubljane« in požrtvovalnemu pevovodju g. Ant. Svetku malo plačilo za to, da je tudi v počitnicah neumorno dalje se vadal in izpopolnjeval.

»Ljubljana« je pokazala sinoči, kakor tudi že v ponedeljek, da napreduje krepko in neustrašeno in da vsebuje ta zbor glasovni material, ki opravičuje nado do najlepših uspehov. Izvajanje vseh točk, začeti s Dvojakovo »Padle so pesmi v dušo mi, Ipavčeve »Kukavice«, Adamičeve »Ptičke« pa do Bajukovih »Odmevov« bilo je precizno, jednotno v prednašanju, ritmu, deklamaciji in dimiki, skratka tako odlično, da so se strnile vse roke v priznalen plosk. Še mlado življenje tega zbora, ki se je oživotvoril komaj pred pol leta, nam je mladostno in živahno, zrelo in žilavo, s krepkim impulzom kličo sinoči nasproti in nas prepričalo, da sredi teh lokalno neprijaznih razmer razpolagamo s četo skrajno požrtvovalnih, značajnih in neustrašenih pevcev, katerim bode vztrajnost pomagla še od teh uglednih, imponujočih — do prvenstvenih nastopov. Upamo da s prihodnjim šolskim letom pozdravimo vse slovenske katoliško narodne dijaške in dijakinje, bivajoče v Ljubljani, v zboru »Ljubljane«.

S sviranjem »Slovenske Filharmonije« in ob petju narodnih himen se je zaključil večer, ki je bil napoved lepših dni organizaciji slovenskega katoliškega narodnega dijaštva.

Naj zaključimo svoje poročilo z večeraj nam od dr. Ivana Preglja doposlanim nam pozdravom in naročilom »Slovenski dijaški zvezi«:

Proslave treba Tebi ni,

Ti naša vzorna mlada četa;

Tvoj vzorni pot Te sam slavi,

slaveč domovju sad obeta.

Na prsih komur križ blesti,

nam dal bo sad, ne samo cveta!

Beseda zove, vleče zgled:
prešte, če moreš jih — junake,
duh skromen, kvišku gre pogled
in Bog sam vodi njih korake —
Domovje, Tvoj tu zbran je cvet,
veseli se mladine take!

Srce, uho ji ti odpr!
Kar mlado je srce spoznalo,
srce, ki ne pozna laži,
za dobro, to bo varovalo!
Dom pomni! Solnce bo sijalo,
ta dan pa priborimo — mi!

Nove volitve?

Poslanec Stapinski, načelnik poljske ljudske stranke, se je, predno je odšel iz Poštorne, koder se je informiral o nemških nasilstvih, jako pesimistično izrazil o splošnem političnem položaju. Dejal je, da je pač mogoče, da se skliče češki deželni zbor, mogoče celo državni, toda enkrat bo pošlo — prej ali pozneje. Razmerje med Čehi in Nemci je tako zastrupljeno, da je sprava čisto nemogoča. Tudi Glabinski ne bo nič opravil. Mogoče pride celo do tega, da Čehi vsled zatvoritve češke šole v Poštorni sploh ne pošljejo zastopnikov k Bienenrthovi konferenci. Tudi odpoved katoliškega shoda gotovo ne bo blažilno vplivala. »Moje trdno prepričanje je, da se bo morala poslanska zbornica razpustiti in se bodo razpisale nove volitve. Vsa pogajanja in drugo so le izguba časa.«

Neki vodilni član nemške napredne stranke izjavlja, da je razburjenje v češkem in nemškem taboru preveliko, da bi bilo upati na poravnavo. On da je prepričan, da pride do razpusta češkega deželnega in pa državnega zbora.

Poslanec P. Šilinger bo danes sprejet v avdienci pri ministrskem predsedniku Bienenrthu. Posl. Šilinger bo izjavil, da češki poslanci vztrajajo na tem, da se zavzamejo češki zasebni šoli na Dunaju in v Poštorni zopet otvoriti. Ako vlada tega ne izpolni, bodo Čehi sploh vsako občevanje z vlado prekinili.

Ko se je 1. t. m. otvorila v Poštorni (javna) šola, so nemški otroci šli v šolo, češki pa so se podali v zborovališče, kjer sta jih poslanci Šilinger in Tomašek nagovorila in pozivljala, da ostanejo svojemu narodu zvesti. Nato sta poslanka konferirala z okrajnim glavarjem in mu izjavila, da začno Čehi takoj s šolskim štrajkom, ako se zasebna češka šola ne otvori. Posl. Šilinger, član češkega katoliškega narodnega kluba, je poslal papežu brzojavno pritožbo, ker je dunajski konzistorij prepovedal češki krščanski nauk v Poštorni.

Načelnik nemškega izvrševalnega odbora, dr. Sylvester, je položaj še najbolj točno označil, čeprav ne tako jasno kot Stapinski. Dejal je, da se pri pravih konferencah nikakor ne gre zato, da bi se razpravljalo o programu in taktiki pri češkem deželnozbornem zasedanju, ampak le za konstituiranje deželnega zbora, oziroma odbora. Pri konstituiranju pa se ne gre za nič drugega kakor za to, da se dadó Nemcem znane garancije, na katerih neomajno vztrajajo. — Iz tega je lahko sklepati dalje. Izključeno je pri sedanjih napetostih, da bi Čehi sploh o kakih garancijah in koncesijah Nemcem hoteli slišati. Splošno stoji vsi slovanski opozicijski poslanci na stališču, da se ne sme nemške obstrukcije v češkem deželnem zboru odkupiti s koncesijami, ko so Nemci naglas izjavili, da vlada ne sme slovansko obstrukcijo v parlamentu z narodnostnimi koncesijami odkupiti. Kakor ti meni, tako jaz tebi! Končno pa je principielno stališče Nemcev in Slovanov fundamentalno različno. Nemci nobenih koncesij sploh ne rabijo, ker imajo itak vse, mi pa nič!

In tako se utesne res zgoditi, da vlada državni zbor razpusti in razpiše nove volitve. Seveda, proroki nočemo biti. Žal nam je le za — hojrate Ploja, če bo moral v pozni jeseni zopet pred volivce...

V. ČEŠKOSLOVANSKI SHOD.

Kraljevi Gradec, 1. septembra. Včeraj se je vršila slavnostna sklepna seja, kateri je predsedoval dr. Hruban. Prebral je brzojavko, v kateri se prestolonaslednik Franc Ferdinand katoliškemu shodu zahvaljuje na doposlani mu udanosti brzojavki. Potem je budjejeviški škof Hulka govoril krasen in povzdigovalen govor, na kar se je shod zaključil.

Dnevne novice.

+ Resolucije glede socialnega dela dijaštva. Slovensko katol. narodno dijaštvo, zbrano na svojem velikem sestanku v Ljubljani dne 1. septembra 1909, slovesno izjavlja: 1. da sinatra socialno delo med slovenskim ljudstvom za najvažnejšo nalogo slovenskega dijaštva. V socialni ideji je rešitev našega naroda; 2. pozivlja vse slovenske katoliško-narodne dijake, da vneto delujejo na socialnem polju za

duševno in gmotno povzdigo slovenskega ljudstva na podlagi katoliških načel. Opozarja pa tudi na slovenske delavce, za katere se naj prireajo posebna poučna predavanja in delavski tečaji; kajti delavsko vprašanje je bistven del našega narodno-obrambnega vprašanja; 3. v okvirju »Slovenske dijaške zveze« se naj ustanovi socialno tajništvo, ki naj centralizira in vodi socialno delo slovenskega katoliško-narodnega dijaštva, v akademskih društvih in semeniščih pa se naj ustanovljajo socialni in abstinenčni krožki; 4. pozivlja vse tozadevne faktorje, da spisujejo poljudnoznanstvene knjige in brošure socialne in narodno-gospodarske vsebine. Referat gosp. iur. Vebléta izide v celoti v eni naših revij.

+ Poglavlje o značajih. (Iz akademičnih [?] krogov). Vide »Slovenski Narod« dtdo. 1 IX. t. l. uvodni članek! Odgovor na ta duševni produkt liberalno razgretih možgan prinese »Zora«, oktobra številka. Prinesla bi že septembrova, a ker je ta že v tiskarni, je za sedaj še nemogoče — a tudi iz taktičnih razlogov priobčim pozneje in v »Zori« — čitalo bo več dijakov. Tedaj na svidenje! Razkrinkanih in kompromitiranih bo mnogo oseb, o katerih se danes slovenski javnosti še ne sanja ne, kakšni da so. Saj ve tudi dopisnik o mističnih slučajih v »Narodni kavarini«, o izgubljenih eksistencah itd. To pride vse na dan! — Članek v »Zori« ponatisne pozneje tudi »Slovenec«, da bo zvedela še širša javnost, kako »nabudne« sinčke ji odgaja »beja« Ljubljana in razni prijatelji »Naroda«. Če bo zasmrdelo tudi dopisniku, je sam kriv. — Jur. Jos. Ilc.

+ K poglavju »značajev« liberalnih quasi akademikov rectius abiturientov. Liberalni študentje so se ob priliki shoda katoliško-narodnega dijaštva skazali kot največje barabe. Kakor nadležne muhe, tako so bili sitni. Mnogim smo morali pokazati vrata, da, nekateri — to višji, so bili celo toliko drzni, da so mislili priti z brutalno silo v zborovalno dvorano. Mlajši, vemo, so bili poslani po naročilu starejših. Kakor skesan grešnik je prišel pred Unionska vrata tudi neki abiturient, ki sliši na ime M. N. Predstavil se je za akademika, člana »Save« in ni na inzult našega tovariša »poulična baraba« niti ne reagiral. Mirno je spravil psokvo v žep in — odšel. Že mora vedeti, zakaj. — Hej, sablje! — Lep naraščaj akademičnih liberalnih društev, cvet »Svobodne Misli«. Sicer pa ni čuda, če tako podivja, saj je njegova duševna hrana edino le »Svobodna Misel« in pa »Slovenski Narod«. Capito? Hic Rhodus, hic salta!

+ Nevarno obolel je vpokojeni župnik č. g. Karl Miklavčič v Sv. Križu pri Litiji ter se častitim sobratom priporoča v molitev.

— Koledar Kat. tisk. društva je v tisku in se razpošlje sredi tekočega meseca. Prosimo one gospode katehete, ki žele več prostora za vpisovanje učencev ali sploh kako premembo pri vezavi zapisnika, naj to nemudoma sporoče knjigovoznici Kat. tisk. društva v Ljubljani.

— Z Rupe pri Kranju. Ker radi zelo velike udeležbe niso mogli vsi v našo dvorano, zato se igra ponovi v nedeljo, dne 5. septembra ob četrti uri popoldne.

— Lov na divje kozle v kamniških planinah se je danes končal.

— Do 2000 romarjev pride na Brezje iz Notranjskega, v nedeljo dne 5. septembra zvečer. Dekliške Marijine družbe iz dekanij Postojna in Trnovo napravijo letos skupno romanje na Brezje. Posebni vlak odide iz Trnovega ob 3. uri popoldne, iz St. Petra pa ob tri četrt na štiri popoldne. Vlak iz Trnovega se ustavi v Kilovčan in Postojni. Vlak iz St. Petra pa v Prestranku. Nazaj grede se ustavimo za dobre tri ure v Ljubljani.

Ij Nesreča. Ko je včeraj na Jesenicah v neki hiši v I. nadstropju nasajal delavec Franc Pogačnik okna, je izgubil ravnotežje ter padel na tla ter zadel z vratom na tam se nahajajoče steklo ter si prerezal žile. Močno poškodovanega so pripeljali v deželno bolnišnico.

— Izjava. »Slovenec« št. 140., z dne 23. junija 1909 je priobčil med dnevnimi novicami notico: »Ne vé se kam je šel Franc Kral, sedlar v Železnikih« z opombo, v koji se očita Kralovi ženi Tereziji, rojeni Demšar, da je prevzetna in okrutna proti svojima možema in da sta ji bila eden kot drugi kot kitajska sužnja. Kot odgovorni urednik »Slovenca« izjavljam, da ti očitki niso resnični in obžalujem, da je »Slovenec« delal Tereziji Kral, roji. Demšar v tem oziru krivico na podlagi napačnega poročila. — Ivan Štefe.

— Nova spomlad. V St. Vidu na Dolenskem je razcvetela jablana, ki nosi zraven tudi zrelo sadje.

— Radi vohunstva v Srbiji aretiran. V Šabcu sta bila aretirana Alojzij Mesar, doma iz Bohinjske Bistrice, in neki Vekoslav Matašević. Dolže ju, da sta v zvezi z nekim Jägrom prenašala preko Save v notranjost Srbije avstrijske vojaško golobe.

— V Podbrezjah bo v nedeljo predstavljalo »Rokovnjače« liberalno društvo »Vesna«, na kar opozarjamo naše somišljenike.

Izpred sodi ča.

Izpred tukajšnje porote.

O gospodu županu Dominiku Rudolfu.

Meseca svečana je prinesel »Slovenski Narod« sledeči napad na našega vrliga somišljenika gosp. župana Dominika Rudolfa s Črnega vrha:

»Klerikalna krivičnost. Na Črnem vrhu vlada veliko razburjenje zaradi razdelitve deželne podpore 2000 K za pogorelce. Denar je prejel župan Rudolf in upamo, da je dobil tudi naročilo, denar pravično razdeliti. Šlo se je za to, da dobe podporo pogorelci po meri škode, ne pa da jo dobe klerikalci po meri njihove vdanosti županu Rudolfu. Toda — kdor ni konsumar, ni dobil ničesar. Prizadetim ni preostalo drugega, kakor da so se pritožili. S tem so dosegli, da je župan Rudolf izgubil zaupanje pri vladi. Zadnje državne podpore ni več dobil župan Rudolf v roke, nego jo je prišel razdeliti gospod okrajni glavar sam in jo je tudi pravično razdelil. Tudi bi bilo dobro, če bi enkrat prišel na Črni vrh poštni komisar in preiskal pošne razmere, ki so tako čudne, da se izgubljajo celo priporočena pisma, tako da nosijo ljudje pisma raje v Idrijo, Godovič in celo na Col na pošto, da jih le ne oddajo na domači pošti.«

Gospod župan je zaradi tega vložil proti odgovornemu uredniku »Slovenskega Naroda« tožbo zaradi pregreška zoper varnost časti, in bi se imela vršiti danes pred tukajšnjim porotnim sodiščem razprava. Pred začetkom razprave je pa podal obtoženi g. Rasto Pustoslemšek sledečo častno izjavo:

»Ker smo se prepričali, da je bil naš dopis iz Črnega vrha z dne 19. svečana 1909 v št. 41. z nadpisom »Klerikalna pravičnost«, preoster in pretiran, ga, v kolikor je bila z njim osebna čast g. Dominika Rudolfa kot c. kr. poštarja in župana žaljena, s tem preključemo.

Za uredništvo »Slovenskega Naroda«

R. Pustoslemšek.

Vsled tega je tožiteljev zastopnik dr. Pegan umaknil obtožbo in je razprava odpadla. Častno izjavo prinese tudi današnji »Slovenski Narod«.

Ljubljanske novice.

Ij Nepopisna lopovščina. Zadnje dni so bili nekateri ljubljanski liberalci silno sitni. Človek se jih je komaj otesel. Menila se je v njih kuhala jeza vsled impozantne udeležbe na shodu katoliško-narodnega dijaštva. Da pa je zmogel liberalno strankarski fanatizem take lopovščine, kakršna se je dogodila včeraj, nismo mislili. V času, ko je na odru v »Unionu« včeraj zvečer pel mešani zbor »Ljubljane«, priplazil se je neki doslej še neznan lopov v telovadno garderobo in v telovadnico, pometal pevcem in telovadcem skozi okna preko ožidja na sosedni vrt več klobukov in en površnik, več moških slamnikov zlomil, nekaterim klobukom iztrgal podvleko, nekaterim gospodičnam pevkam razrezal in raztrgal slamnike! Štiri klobuke je še danes zjutraj dobila policija na sosednjem vrtu. To je res kričeča ilustracija liberalne strasti, posebno priča to o besnem sovraštvu, ki ga imajo nekateri do katoliško-narodnega dijaštva, telovadcev in do procvitajoče naše »Ljubljane«. Kje se je proti kakim njihovim priveditvi postopalo od naše strani s takimi sredstvi?! Pa naj bodo prepričani, da s takimi podlimi in nizkimi sredstvi ne bodo nikogar ustrašili in da bodo le pomnožili vneto, s katero delujejo za dobro stvar naši dijaki, telovadci in pevke ter pevci »Ljubljane«. Nam je prav, da imajo liberalci med borilci za »svobodno misel« smeti, ki se odlikujejo s takimi zahrbtnimi »junaštvii«. Res junaki, ki ne upajo na drug način stresti svoje jeze nad našimi priveditvami, nad našim napredkom in nad svojim nazadovanjem!

Ij Duhovne vaje za tov. abiturijente se vrše v dneh od 5. do 8. t. m. v rezidenci prečastitih oo. jezuitov. Pričetek je v nedeljo zjutraj. Tovariši naj pridejo že v soboto zvečer, drugače pa v nedeljo zjutraj. Končajo se na praznik Marijinega rojstva zjutraj. Vabijo se najljubšeje vsi tovariši, da se jih udeležijo kolikor mogoče veliko število.

Ij Tujski promet v Ljubljani meseca avgusta. Zadnji mesec je prišlo v Ljubljano 774 tujcev — 871 več nego meseca julija in 1906 več kakor lani meseca avgusta. Nastanilo pa se je v hotelu »Union« 1462, »Slon« 1155, »Lloyd« 738, »Malič« 426, »Ilirija« 354, »Avstrijski cesar« 346, »Južni kolodvor« 315, »Štrukelj« 285, »Tivoli« 258, »Bavarski dvor« 222 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 2183 tujcev.

Ij Izgubila je danes neka dama torbico s ključi. Najditelj naj jo odda v trgovini pri Iglju na Mesnem trgu.

Ij Večika razklana smreka leži na poti na Drenikov vrh v tivolskem gozdu. Porušila jo je strela, ki je ob zadnji nevihti udarila vanjo.

Ij Letoviščarji so vsled skrajno neugodnega vremena začeli kar trumoma zapuščati naša gorenjska letovišča. Vsi vlaki, ki prihajajo z Bleda, Bohinja itd., so prenapolnjeni naših poletnih gostov, ki hité domov. Vrhovi gorenjskih planin so pobeljeni z novim snegom, ki sega na več krajih globoko dol v nižavo.

DR. ŠUSTERŠIČ O PARLAMENTARNEM POLOŽAJU.

Z Dunaja poročajo: Dr. Šusteršič se je izrazil napram nekemu uredniku »Neue Freie Presse«, da je bodoči razvoj parlamentariškega položaja odvisen v prvi vrsti od razmer, ki se razvijajo v češkem deželnem zboru. On da ni pesimist, ne optimist, a dosedaj se ni splošni položaj še v ničemur spremenil.

Telefonska in brzojavna poročila

ZBOROVANJE »SLOMSKOVE ZVEZE«.

Radovljica, 2. septembra. »Slomskova zveza« zboruje danes na Brezjah ob nepričakovano veliki udeležbi učiteljev. Zborovalna dvorana je nabit polna. Navzoči posl. Pogačnik, Demšar, Lavrenčič, Mandelj, Ravnikar, zastop. dijaštva, Orlov, goriškega učitelstva. Pozdravljali je zborovanje župan mošenjske občine, poslanca Pogačnik, Mandelj, dalje Avsenec, za Orle Podlesnik, učitelj Stant iz Gorice, tovarnar Polak, dr. Gruden. Poslani ste bili udanostni izjavi cesarju in knezoškofu. Dr. Beziak referira zanimivo in temeljito. Z uspehom vsi zadovoljni.

ČEHI IN VLADA.

Dunaj, 2. septembra. Poslanec Šilinger je bil danes pri Bienenrthu v zadevi češke privatne šole v Poštorni. Zahteval je, naj se prekliče zaprtje šole do odločitve upravnega sodišča, potem da se sestavi komisija, ki bo pregledala, kaj je na šoli treba adaptirati. Bienenrth se je tem zahtevam kazal precej priaznega in je dejal, da bo govoril z naučnim ministrom. Šilinger je rekel, da se Čehi ne udeležijo češko-nemške konference, ako se ne ugodí tem njihovim željam.

DR. HARAMBAŠIČ V VLADNI SLUŽBI.

Zagreb, 2. septembra. »Narodne Novine« priobčujejo imenovanje dr. Avgusta Harambašiča za tajnika deželne vlade v VII. činovnem razredu ekstra statum.

POTRES NA NIŽJEM AVSTRIJSKEM.

Dunajsko Novo Mesto, 2. septembra. Danes zjutraj ob 6. uri 6 minut so tu čutili močan potresni sunek. Tudi v okolici so čutili potresne sunke.

DR. MILADINOVIČ OPROŠČEN VELEIZDAJSKE OBTOŽBE.

Zagreb, 2. septembra. Državno pravdnštvo je pred več kot pol letom dr. Miladinoviča, vodjo radikalnih Srbov, obdolžilo, da je za časa avstro-srbskega konflikta uvažal v Srbijo orožje in zanj nabiral prostovoljce. Branitelj je predlagal, naj se obtoženca izroči vojaškemu sodišču, kar je po hrvaškem zakoniku v slučaju veleizdaje možno. Vojaško sodišče je 19. avgusta dr. Miladinoviča oprostilo. Nato je državno pravdnštvo zahtevalo, naj se Miladinoviča izroči zopet civilni justici. Zdaj pa je zagrebško vojaško nad-sodišče sodbo prve instance potrdilo in državnemu pravdnštvu njegovo prošnjo odreklo.

NEMŠKI KATOLIŠKI SHOD ZA PRAVICE MATERINEGA JEZIKA.

Vratislava, 2. septembra. Nemški katoliški shod se je izrekel za načelo, da se mora krščanski nauk podeljevati v materinem jeziku. To velja posebič za poljske in alzaške razmere.

GRŠKI KRALJ ODSTOPI.

Peterburg, 2. septembra. V tukajšnjih uradnih krogih se vst, da namerava kralj Jurij grški odstopiti, potrjuje.

ZEPELINOV ZRAKOPLOV III. POPRAVLJEN.

Büzig, 2. septembra. Zeppelinov zrakoplov III. so včeraj popravili. Nad Lipskem je bil zrakoplov ob en četrt na 4. uro zjutraj, nad Gers ob 5. uri zjutraj. V Friedrichshafenu upajo, da priplove zrakoplov danes tja.

SEVERNI TEČAJ DOSEŽEN.

Kodanj, 2. septembra. Listi poročajo, da je danskem parobrodu ameriški potnik dr. Cook, ki je z neko ekspedicijo, ki je odšla na severni tečaj leta 1908., dosegel letos severni tečaj iz Kap Yorka. Eskimi z Yorka potrjujejo Cookovo potovanje.

Naročajte „Slovenca“!

Društva.

Ij Slov. kršč. soc. zveza je zopet dobila nove znake. Znaki so lično izdelani in namenjeni za vsa društva S. K. S. Z. in tudi za društva drugih zvez. Znaki se nosijo tudi lahko na kravatah. Naročajo se pri Zvezi v Ljubljani. Pri manjših naročilnih naj se polije naprej denar, lahko tudi v znamkah. Vsak znak stane 70 v. Poštnina pa deset vinarjev.

+ **Otvoritev »Zadružnega doma« v Velikih Laščah** bo v nedeljo dne 5. septembra. Spored: Dopoldne ob pol deseti uri pozdrav gostov na kolodvoru. Ob 10. uri v župni cerkvi instrumentalna sveta maša z govorom, katerega govori g. ravnatelj Ivan Traven. Po svetli maši ogledovanje »Zadružnega doma«. Opoldne skupno kosilo pri gospodu Ivanu Hočevanju (Padarju). Ob pol tretji uri pete litanije. Po litanijah sprevod k »Zadružnemu domu« in na to blagoslov doma. Slavnostni govor bo imel gospod deželni odbornik dr. V. Pegan. Po blagoslovu ljudska veselica na prostem, ob slabem vremenu pa v zgornjih prostorih »Zadružnega doma«. Pri veselici sodeluje pevsko društvo »Glas« iz Sodražice in sekstet na lok. S tem vabimo tudi vse somišljenike iz soslednjih župnij k otvoritvi. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Kdor se želi udeležiti skupnega kosila, naj to do petka opoldne naznanj Hranilnici in posojilnici v Vel. Laščah. Pripravljalni odbor.

— **Društveno gibanje na Brezovici.** Iz Brezovice poročajo: Mladenci našega katol. slov. izobraževalnega društva so pretečeno nedeljo vprizorili dramatično predstavo »Občinski tepček« s petjem. Slabo vreme ni zadrževalo občinstva doma, kajti veliki prostor pod vezanim kozolcem gosp. Fr. Velkavrhja je bil kmalu napolnjen. Ljudstvo je napeto sledilo posameznim pevskim točkam, ki so jih mlade moči pod spretnim vodstvom gosp. nadučitelja Dr. Benedikta zares hvalevredno proizvajale. Veliko smeha je povzročil pevec g. M. Ogrin z izbranimi kupleti, nadvse pa je ugajala igra, katero so domači fantje — izborni kostumovani — brez izjeme vsi z občudovanja vredno reciznostjo prednašali. Igra je zbranemu občinstvu bila tako po godu, da se bo na njegovo željo prihodnjo nedeljo 5. septembra na istem prostoru ponovila. Slučajno so se pretečeno nedeljo vršili razni sestanki in predstave v ljubljanski okolici, tako da je bil marsikateri zadržan se naše predstave udeležiti. Naše katol. slov. izobraž. društvo vabi vnovič za nedeljo popoldne ob 4. uri k Velkavrhju slavna bratska društva iz okolice, da se naše društvo še bolj okrepi in pomnoži, kajti nimamo še lastnega doma, ne za izobrazbo mladine potrebnih sredstev, in po vzgledu drugih si bomo morali tudi še društveno zastavo omisliti. Pri tej priliki se izreka najtoplejša zahvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je po daljšem času zopet vesela in poštena zabava izvršila. Prihodnjo nedeljo se slavn. občinstvu zopet prijetna prilika nudi za duševni užitek in telesno okrepčilo na prostorih gosp. Velkavrhja.

Gospodarstvo.

— **Za vinogradnike in sadjerejce.** Naše vinarstvo je v hudih stiskah. Zaradi preprodukcije je namreč zaviadala obča vinska kriza, ki bo brezdvomno zapustila trajne in neizbrisne sledove za seboj. Iz sedanjega kritičnega položaja se more naše vinarstvo rešiti edino z izvozom svojih pridelkov v severne kraje, kjer trta ne rodi ali pa se vina le malo prideluje. Nov trg pa si bo moral naš vinski pridelalec šele priboriti. Ta boj ne bo lahek, ker vlada prevelika konkurenca na mednarodnem vinskem trgu. Zmagali bomo edino tedaj, če bodo naši vinogradniki potom zadružništva pošiljali vino najboljše kakovosti na trg. Iz tega vzroka bi bilo želeto, da bi se mali in veliki vinogradniki posluževali pri pokipenju mošta samo čistih vinskih droži, ki pospešujejo čisto in zanesljivo kipeenje mošta ter povzročajo, da se s pomočjo njih pridelano vino hitro čisti in da dobi mnogo boljši vonj in okus. Prav tako uspešno se morejo rabiti čiste vinske droži tudi za pokipenje sadnega mošta. Samočiste vinske droži se dobivajo pri kmetijsko-kemičnem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi drožmi stane z navodilom o uporabi 25 h, s poštnino in zavojem pa 40 h. Deset cev stane s poštnino in zavojem 3 K 50 h. Znesek se more vplačati v denarju ali pa v pisemskih znamkah ter se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. Ena cevka zadostuje za pokipenje 5 do 10 hektolitrov vinskega ali pa sadnega mošta. Samočiste vinske droži se morajo naročiti vsaj 5 dni pred uporabo, oziroma pred mastenjem grozdja, da se morejo pravočasno in po predpisu nastaviti droži, s katerimi se potem svežeiztisnjeni mošt pokipi. — Ravnateljstvo kmetijsko-kemičnega preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani.

KNJIŽEVNOST.

Nemščina brez učitelja ali slovensko-nemška slovnica za samouke. Spisal dr. Leopold Lenard. Cena 1 K 20 vin., s poštnino vred 1 K 30 vin. — To knjigo je ravnokar izdala in založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, in je z njo zelo ustregla onim slojem našega ljudstva, ki se žele naučiti nemškega jezika, pa nimajo učitelja, da bi dajali potrebnih pojasnil. Dosedaj nismo imeli sploh nobene knjige, ki bi bila prirejena za potrebe našega ukažljivega ljudstva. Za pouk v nemščini smo imeli samo nekaj učnih knjig, ki so pa prirejene edino le za šolski pouk in so za samouke nerabne; iz teh knjig se seveda naše ljudstvo ni veliko naučilo. — Pričujoča knjiga pa bo tej nujni potrebi opomogla, ker je sestavljena tako, da jo lahko rabi vsak, tudi oni, ki nima za nemščino še nobene podlage. Knjiga se naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Izvid gospoda prof. Ervina Payra, profesorja kirurgije na vseučilišču v Gradcu.

Gospodu J. Serravallu v Trstu.

Naznanjam Vam, da prebolem po operacijah rad dajem Serravallovo kina vino z železom in da sem z uspehi zelo zadovoljen.

M 292 29

V Gradcu, 1. februarja 1909.

Prof. dr. E. Payr.

DIJAKE

le iz boljših družin, sprejema se v deški zavod, pod vodstvom izkušenega šolnika. Informacije daje vodstvo zavoda, Cesta na Rožnik, vila Jerin.

2407 5-1

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani na Poljanski cesti (ozir. Strossmayerjeva ulica 1)

se bodo vpisovali novi učenci za I. razred

2419 2-1

v sredo, dne 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne.

Oglasiti se jim je spremljanim od roditeljev ali njih namestnikov z rojstvenim listom in šolskim izpričevalom pri gimnazijskem ravnateljstvu.

Vzprejemna izkušnja se bode vršila v četrtek dne 16. septembra od 8. ure naprej.

Učenci iz okrajnih glavarstev Kranj, Radovljica, Črnomelj in Novo mesto morajo s seboj prinesiti dovoljenje c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. II. drž. gimnazije.

Povodom začetka šole priporoča

modna trgovina P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte

za dijake in dijakinje

perilo, klobuke, čepice, majice, nogavice, rokavice, dežnike, kravate, naramnice, podveze, žepne robce, glavnike, krtače, milo, predpasnike, pase, torbice, gumbe, moderce, telovadne črevlje i. t. d., i. t. d.

Št. 21.161/VIII ex 1909.

Razpis.

2412 3-1

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se bode zgradilo skladišče za tobak. V svrhu ugotovitve tega dela se razpisuje

javna ponudbena razprava

ponudbe naj se predlože

do 25. septembra 1909 ob 12. uri opoldne

pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.

Natančnejši podatki so razvidni iz razgleda v uradnih listih »Wiener Zeitung« in »Laibacher Zeitung«.

Podatke daje tudi c. kr. tobačna tovarna ob navadnih uradnih urah, kakor tudi stavbno tehnični oddelek c. kr. glavnega ravnateljstva tobačne režije na Dunaju IX, Porzellangasse 51, ob delavnikih od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

C. kr. glavno ravnateljstvo tobačne uprave

na Dunaju, dne 23. avgusta 1909.

Za c. kr. sekcijskega načelnika in glavnega ravnatelja:

Merkel I. r.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upognjeno pohištvo in deščice (parket)

Stole, različne vrste od priprostega do naj-finejšega izdelka, naslonjače, gugal-nike, pisalne fotelje, obešalnike, mize v vsaki velikosti, vrtno stole, stole za glasovir i. t. d.

Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepariranih deščic (parket po najnižjih cenah.)

Na zahtevo pošljem moj ilustrirani cenik zastoj in franko.

Ivan Bahovec

tovarnar na Duplici p. Kamnik.

1971 (I)

2415

Zahvala.

1-1

Za vse med dolgo boleznijo in povodom smrti našega iskreno ljubljenega nepozabnega soproga oziroma očeta, gospoda

Frana Schitnika

c. kr. davkarja v pokoju

izkazano sočutje, kakor tudi za dragemu pokojniku izkazano zadnjo čast, čutimo se dolžne izreči najtoplejšo zahvalo.

Globoko žalujoči ostali.

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Poizve se na Marija Terezije cesti šte. 2./III.

2416 3-1

DIJAKE

sprejme na hrano in stanovanje M. La-setzky, Dunajska cesta št. 9, II. nadstropje 5. vrata.

2414 3-1

Išče se

Barbara Žitnik

rojena Kamenšek. Pred 8 meseci je bivala na 194 Bakon Str. Ober Disteln. P. Re-klinghausen, Vestfalsko, Nemčija.

Za njen naslov bi rad zvedel njen so-prog: Zorko Žitnik, Box 257 Chisholm Minn. U. S. A.

2420 3-1

ilustrovani ceniki zastoj in franko

ilustrovani ceniki zastoj in franko

Marijin trg šte. 1.

Največja zaloga najfinejših

barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarvna kreda, zlate in raznobarvne bronze. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij v listih. Štampiljske barve. Oplje za risanje. Raznobarvne tinte in tuši. Silikarsko platno in papir. Paleta, škatišče za študije. Čopiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične, prstene in ružinske barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša

oljate barve

za pleskarje, stavbno in pohištveno mizarje in hišne posestnike itd.

priporoča

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, tirnežev, lakov in steklarskega kletja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stakturnega za podobarje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

Zahtevajte cenike!

Ustanovljena
leta 1854.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
št. 210.

G. AUER-jevih dedičev
Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

Priporoča slavnemu občinstvu in spošto-
vanim gostilničarjem svojo izborna

marčno pivo v sodcih in
steklenicah

Nad 25 let dobro idoča

PEKARIJA

v lepem kraju na Gorenjskem, kjer
je tudi letovišče in pride tudi 800
do 1000 tujcev na leto, se da takoj
pod zelo ugodnimi pogoji v najem.
Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod
„Pekarija“.

Letnik

2353

1910

naše „Družinske pratike“

je ravno izšel in se dobiva skoro po vseh trgo-
vinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Katoliški
bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v
trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petrič in Iv. Koren-
čan; v Trstu: prodajalna „Katol. tisk. društva“, v
Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več.
Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati
drugih pratik!

Služkinja

z dobrimi spricvali želi službe pri krščan-
ski rodbini. Vajena je tudi gospodinjstva.
Povpraša naj se Sv. Petra nasip 35,
II. nadstropje.

2397 3-1

Steckenpferd-
lilijno-mlečno-milo.

346 41-0

Najmilejše milo za kožo
kakor proti pegam!

Dobiva se povsod!

Na prodaj je po jako nizki ceni v Trstu,
sredi mesta

2391 3-1

trgovina jestvin

uvredna in uspešna. Nujno radi odpotovanja.
Ponudbe pod šte. »15« na »Slovenca«.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Ima v zalogi

šolske knjige

za vse šole,

ljudske, obrtne, meščanske in
srednje šole v najnovej. izdajah.

Seznamke predpisanih učnih knjig oddaja brezplačno.

Bukvarna je založila in v lastni tiskarni tiskala sledeče učne knjige:

Brinar Josip, Zgodovina za meščan-
ske šole z 21 slikami, vez. K 2'20.

Matek Blaž, Aritmetika in algebra
za srednje in višje gimnazijske
razrede. I. del broš. K 2'20.

Matek Blaž, Geometrija za srednje
in višje gimnazijske razrede,
I. del broš. K 2'—.

Mazi Josip, Geometrijski nazorni
nauk za prvi razred srednjih šol,
vez. K 1'—.

Pajk Milan, Zemljepis I. del, vez.
K 1'80.

Pečjak, dr. Gregor, Katoliški verouk
za višje razrede srednjih šol. Druga
knjiga: Resnice katoliške vere.

Stroj Alojzij, Liturgika. Nauk o bo-
gočastnih obredih sv. katoliške
cerkve s 40 slikami, vez. K 1'40.

Svetina, dr. Ivan, Katoliški verouk
I. knjiga, vez. K 2'80.

Tominšek, dr. Josip, Grška slovnica,
vez. K 3'—.

Tominšek, dr. Josip, Grška vadnica,
vez. K 3'50.

□ □ □

Breznik Anton, Slovanske besede
v slovenščini, broš. K —'80.

Dokler Anton, Slovarček k izbranim
Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve
izdaje, vez. K 1'90.

Grafenauer Ivan, Zgodovina novej-
šega slovenskega slovstva. I. del
od Pohlina do Prešerna, broš.
K 2'—, vez. K 2'50.

Jeršinovič Anton, Livijev komentar,
broš. K —'60.

Koritnik Anton, Slovarček k I., II.
in III. spevu, broš. K —'80.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Rojaki! Slovenke! Društva!
Spominjajte se z darovi Slo-
:: vencev v št. 11ju! ::

Kupim dobro ohranjen, ne predrag

harmonij

za izobraževalno društvo, dr. Mau-
ring, na Igu pod Ljubljano. 2390 3-1

Mesarski vajenec

Krepak deček, poštenih starišev, se sprejme
za mesarskega vajenca. Kje, pove uprav-
ništvo »Slovenca«.

2339 (1)

Hiša s kletmi in skladišči

tik farne cerkve na Igu se prosto-
voljno proda. - Več se izve pisмено ali
osebno pri dr. Mauringu na Igu pod
Ljubljano.

2388 3-1

Išče se popolnoma zanesljiv

kočijaž

ki je tudi za vsako drugo vožnjo in delo
vporabljen. Kje, poizve se pri upravništvu
„Slovenca“.

2386 3-1

Odda se mesečna soba

s posebnim vhom na Fran Josipa cesti.
Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Prav dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200—400,
700, 1200, 3000, 5000 litrov proda po nizki ceni
Fran Cascio Ljubljana, Šelen-
burgove ulice 6.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da bom tekom tega leta odprl v Ljubljani

tehnično pisarno.

Tu bodem izdeloval vsakovrstne načrte za javne in privatne stavbe. Sprejemal bom tehnična in vsa v stavbinsko stroko
spadajoča dela. Sklicujem se pri tej priliki na neštivilne javne in zasebne stavbe, ki sem jih v zadnji dobi zgradil v
največjo zadovoljnost dotičnih naročnikov, na primer: »Narodni Dom« v Brežicah, župne cerkve v Cerkljah,
v Sv. Križu na Dolenjskem, na Teharjih pri Celju itd.

Letos zidam enajstrazredno ljudsko šolo v št. Juriju ob juž. žel., knezoškofjske zavode v
št. Vidu nad Ljubljano in več drugih obsežnih stavb.

Solidnost moje tvrdke potrjujejo mnogoštevilna priznanja, ki so se mi izročila od raznih strani.

Priporočam se slavnemu občinstvu najtopleje za blagohotno naklonjenost in beležim

z odličnim spoštovanjem

Krško, dne 30. vel. srpana 1909.

2396 10-1

Valentin Scagnetti,
arhitekt in mestni stavbenik.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

Promese zemeljskih srečk II. izdaje k žrebanju dne 6. septembra 1909, cena K 5'50.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 800.000. -